

Dětská knihovna v MŠ

18. 11. 2020, kombinované studium

Dnešní program

- Organizační záležitosti
- Podmínky udělení zápočtu
- Lekce dle modelu E – U – R
- Třídění knih v knihovničce MŠ
- Vybavení prostor MŠ a čtenářského koutku
- Činnosti ve čtenářském koutku

Organizační záležitosti

- **Platforma pro sdílení materiálů** – prezentace, lekce, ...
 - Moodle / Google disk / MS Teams
 - [Polls 1](#)
 - [Zvítězil Moodle](#)

Zápočet

- **Aktivní účast na semináři:** 18. 11. 2020, 16. 12. 2020
- **„Seminární práce“ / ústní pohovor**
 - a) návrh obsahu kvalitní dětské knihovny a možnosti jejího rozvoje;
 - b) pomůcky ve čtenářském koutku k rozvoji čtenářství,
 - c) návrh spolupráce mateřské školy s rodiči, veřejnou knihovnou, zapojením do kampaní podporujících čtenářství.

Očekávaný rozsah práce 3-5 normostran

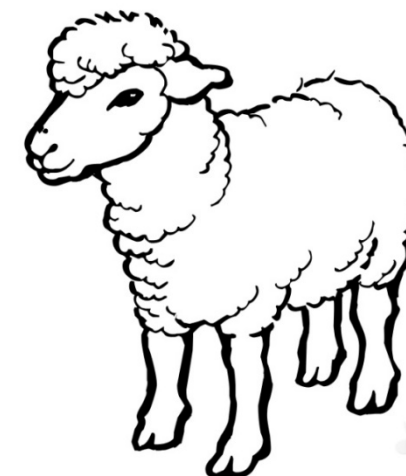
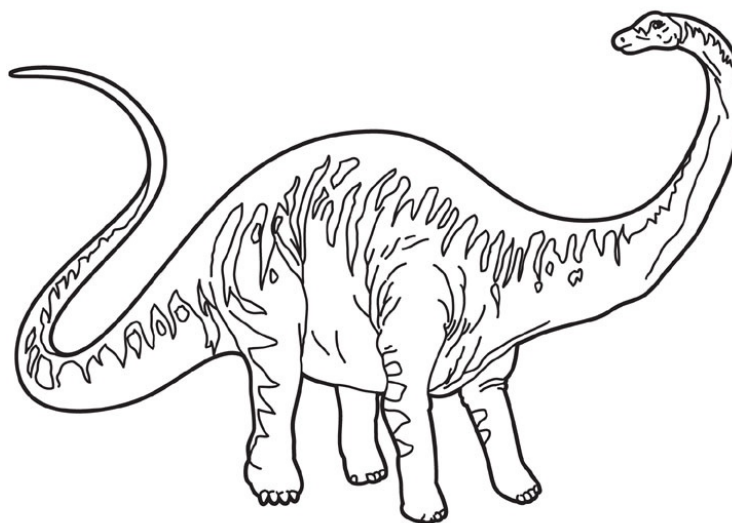
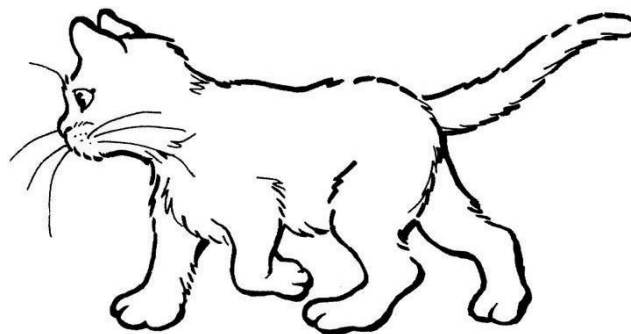
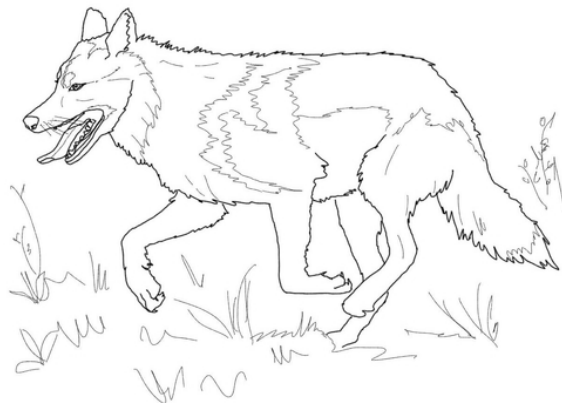
Nebo splnění 4 miniúkolů zadaných na seminářích (plnění je možné v MŠ, ZŠ, ale i doma)

Deadline: 31. 1. 2020, ale práce lze odevzdávat průběžně do Moodlu

Ukázka lekce s knihou

Klíčové obrázky

Rozdělte se do čtveřic (4 min) a promyslete, o čem by mohl vyprávět příběh, kde se budou vyskytovat tyto postavy a předměty. Vyberte mluvčího, který bude potom Váš návrh prezentovat.

O vlkovi, který vypadl z knížky

Jak se změnil Váš pohled na knihu, kterou si budeme číst?

Uspořádali byste teď klíčové obrázky jinak?

Jak a proč?

Diskuze ve skupinách 2 min

Přerušované čtení

čtení s předvídáním a usuzováním

Bum! Ozvalo se v pokojíčku malé Zoe.

Co se tam přihodilo?

To jenom z přecpané knihovničky spadla jedna knížka na zem.

Ale co to?

Vždyť z té knížky něco vyskočilo ven!

Takové to bylo černé, chlupaté a mělo to špičaté zuby...

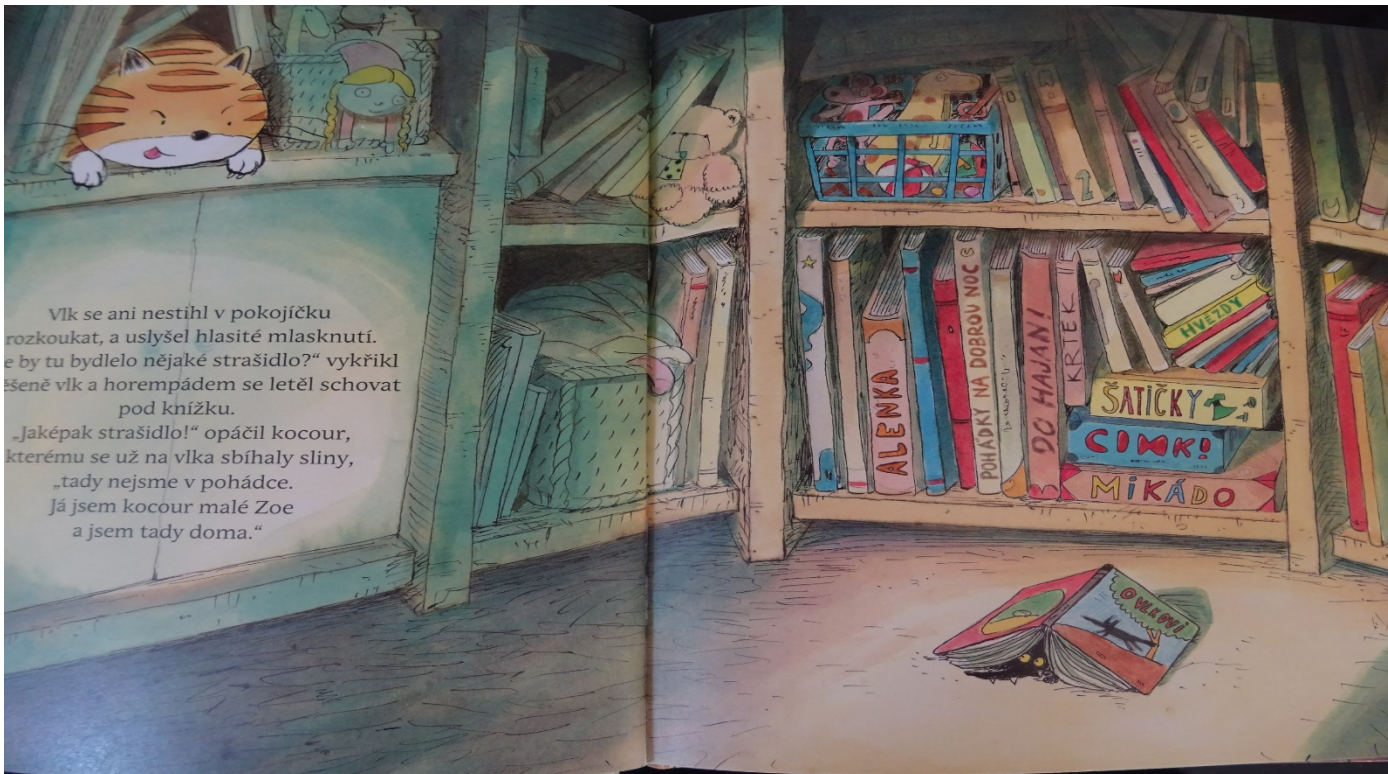
Aha! To z pohádky vypadl vlk!

Vlk se ani nestihl v pokojíčku rozkoukat, a uslyšel hlasité mlasknutí.

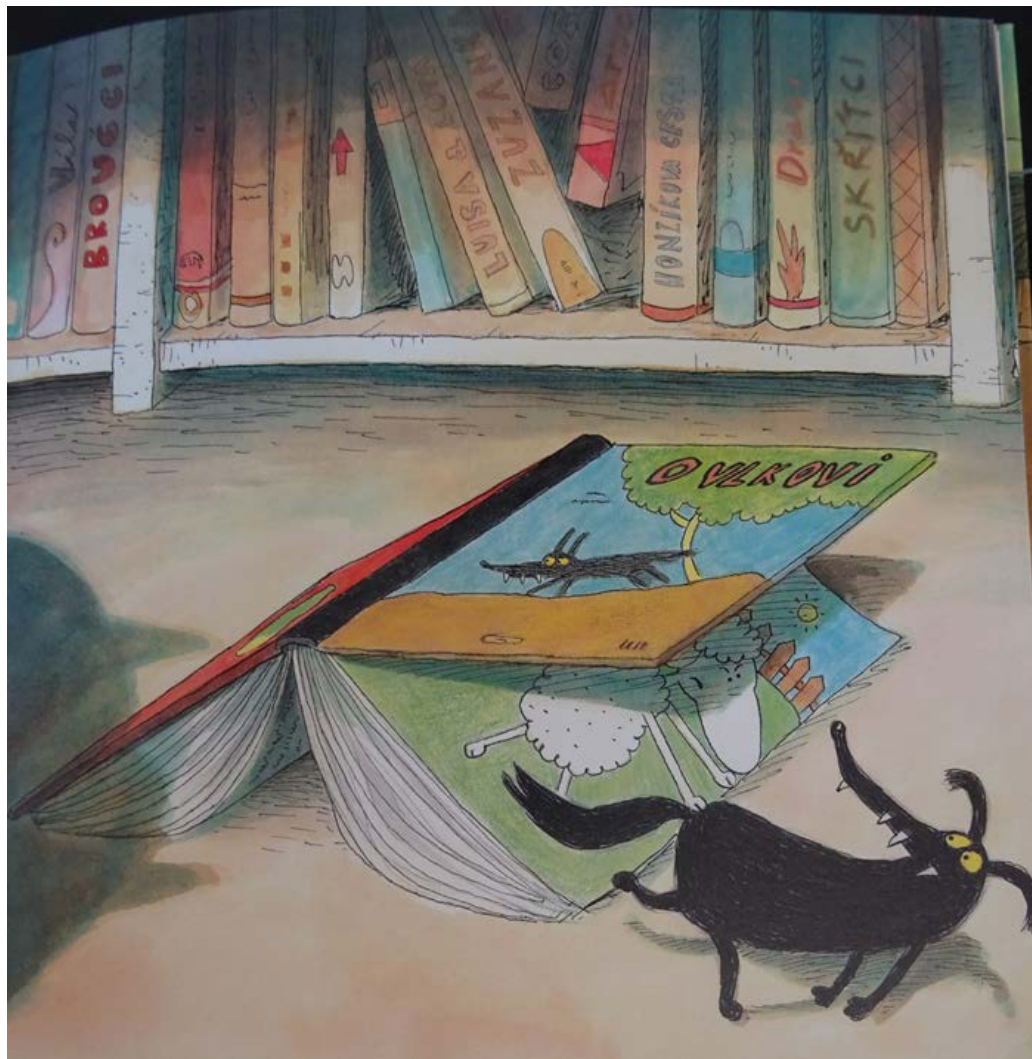
Z jaké knihy vlk vypadl?

- *V jakých pohádkách se vyskytuje postava vlka?*
- *Jak je tam vykreslen?*
- *S jakými asociacemi se Vám postava vlka pojí?*

- „Že by tu bydlelo nějaké strašidlo?“ vykřikl zděšeně vlk a horempádem se letěl schovat pod knížku.
- „Jaképak strašidlo!“ opáčil kocour, kterému se už na vlka sbíhaly sliny. „Tady nejsme v pohádce. Já jsem kocour malé Zoe a jsem tady doma.“
- „Vrr, já jsem strrrrašlivý vlk, že tě sežerrru!“ zkusil to na něj vystrašený vlk.
- „To určitě,“ ušklíbl se kocour, „takového pohádkového pidivlka schlamstnu jako malinu!“

- „Zachraň se, kdo můžeš!“ blesklo vlkovi hlavou. „Honem zpátky do pohádky!“
- „Vida, stádo oveček, s těmi si poradím,“ pomyslel si vlk.
- *Do jaké pohádky se asi vlk dostal nyní?*

- Ale ouha! „Bééé, co tu pohledáváš?“ zabečelo to z té stránky, na které se vlk chtěl schovat.
- „Bééé, my se tu pěkně pasemeeee, a tebe tu nechcemeeee.“
- „Když to nejde na začátek knížky, tak co takhle na konec?“ řekl si vlk.
- „A hele, kamarádi vlci, to jsem mezi svými,“ zaradoval se.

„No to teda ne! Žádná práce, a pak legrace? Vlzt si až na konec pohádky! Takhle se správný pohádkový vlk nechová!“

A už ho vlci hnali ven. „Ajajaj, bude ze mě kocouří oběd!“ pomyslel si nebohý vlk.

„Ne! To nikdy!“ rozhodl se rázně. Vzhůru na knihovničku!“

„Uf, uf, jémine, to je ale strmé, to je ale výška, hlavně se nedívat dolů!“

A honem hup do první knížky!

„No teda!“ vykulil oči vlk.

„To je mi nějaká sláva! Veliký sál, muzika hraje, princezna tancuje – to se asi na zámku pořádá bál! Ale kdo mi to stojí v cestě?“

*V jaké pohádce se vlk octne?
Zůstane tam?*

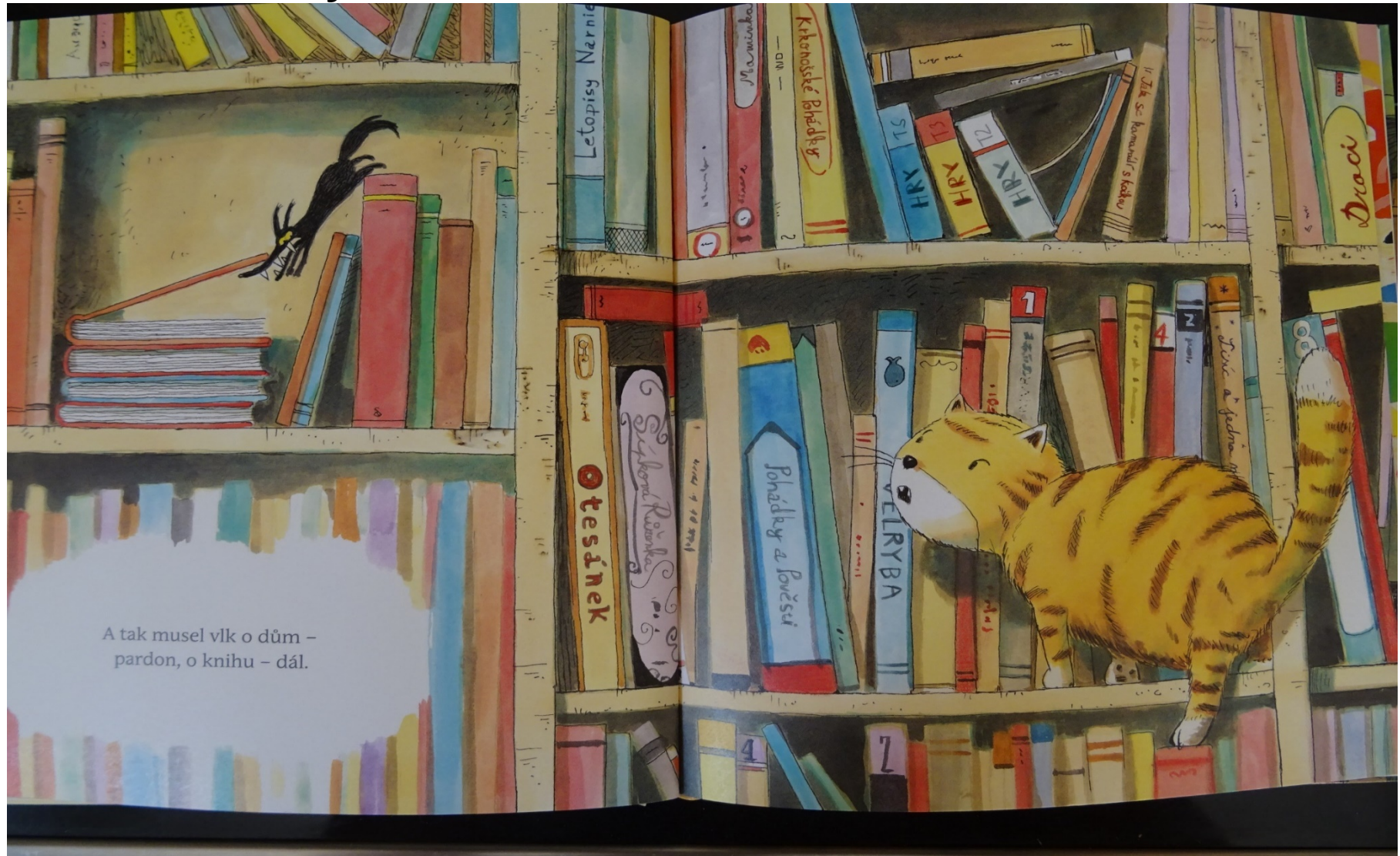
Odpovědi pište do chatu „to Veronika Laufková“

Diskutujte své nápady a své názory zdůvodňujte

- „Promiňte, pane vlku,“ řekl majordomus, „ale podívejte se na sebe! Kde máte oblek? Anebo aspoň plesové šaty?“
- „Plesové šaty!“ zamračil se vlk. „Propánakrále! Jak bych vypadal?“
- A tak musel vlk o dům – pardon, o knihu – dál.
- „To je ale prapodivná pohádka!“ rozhlížel se s úžasem vlk. Žádné princezny, žádný hrad, a nějaká zvláštní zelená hora...

*Pokud jste se soustředili na ilustrace, budete vědět,
v jaké knize se octne vlk teď. Polls 2*

„No ne, vždyť ona ta hora mluví!“

„Copak tu děláš, prcku?“ zeptal se zelený dinosaurus.

„Asi sis kapánek spletl tisíciletí. Tady by tě něco mohlo sezřít – pošli nám místo sebe raději nějakého svého předka!“

A opravdu – dinosaurům se černý zubatý tvoreček nějak zalíbil.

„Huhuhu, co to je?“

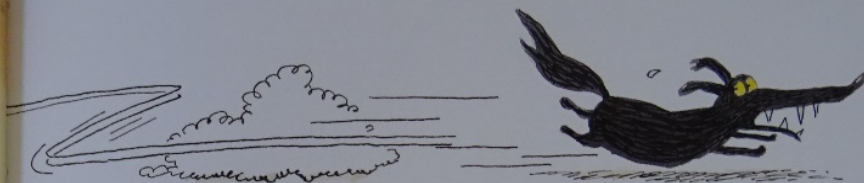
„Glogloglo, kde se to tu vzalo?“

„A jéje,“ polekal se vlk. „Vždyť ty potvory nemají žádné vzdělání, chovají se jak nějaké pravěké příšery!“

Rychle pryč, než bude pozdě!“

„Cha, a už tě skoro mám!“ radoval se kocour.
„Jen tu knížku pořádně zavři, ať se nám tu
ty pravěké příšery nepletou!“

„Áááááááá! Honem do další knížky, ať je to, jaká chce!“

„Cha, už tě skoro mám!“ radoval se kocour.

„Jen tu knížku pořádně zavři, ať se nám tu ty pravěké příšery nepletou!“

„Áááááááá! Honem do další knížky, ať je to, jaká chce!“

„No teda!
Takový nádherný velikánský les!“

„No teda! Takový nádherný velikánský les!“

- *Do jaké knihy skočil vlk teď? Proč si to myslíte?*

„Konečně trocha klidu. To bude příjemná procházka!

Ale co to vidím?

Pročpak támhleta holčička tak pláče?“

- „Vrrrrrr! Copak to tu vyvádíš, holčičko, proč tady vyřváváš jak na lesy?“
- „Búúú, jdu navštívit babičkúú, nesu jí koláč a láhev vína. Měli jsme se tu sejít s vlkem, jenomže on nepřišel...“
- A teď tam přijdu pozdě, a moje pohádka bude zkažená...
- Búúú...!!!“

*Jak celá pohádka asi skončí?
Vyprávějte si různé možnosti zakončení příběhu.*

Práce ve skupinách – 2 min

- „Ale vždyť jsem tu já! Já jsem přece taky vlk, jsem celý černý a mám velké zuby!
- Jestli chceš, můžu ti pomoct.“
- „Vážně? A to nemáš na práci něco jiného? Nemusíš lovit ovečky a požírat nezbedná kůzlátka?“
- „Ale co tě nemá! Já mám spoooooustu času.“
- „Juuuu, takže mě k babičce doprovodíš? Cestou tě naučím, co máš říkat.“
- „Domluveno!“
- „Nezapomeneš se přestrojit, až k babičce dorazíme?“
- „Neboj, svoje řemeslo přece znám!“

Reflexe

- *Jaký příběh jsme očekávali podle klíčových obrázků?*
- *Pomohly nám klíčové obrázky pochopit, o čem dnešní text bude vyprávět?*
- *Vybrali byste jiné? Jaké?*

Další náměty práce s knihou

- Práce s knihami, kde se vyskytuje vlk / na které příběh odkazuje.
- Výtvarné činnosti, ideálně s využitím strategie vizualizace – můžeme kreslit z knihu, z níž vlk vypadl, pokračování příběhu, co se odehrálo mezi dvěma ilustracemi apod.

Fotoarchiv Adély Goldmannové

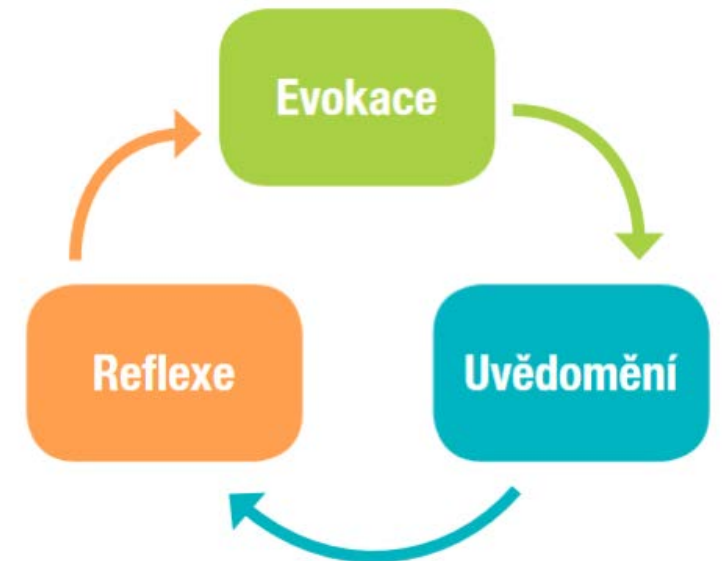
O vlkovi, který vypadl z knížky – reflexe knihy

- **ROBBERECHT, Thierry. *O vlkovi, který vypadl z knížky*. Ilustroval Grégoire MABIRE, přeložila Jana TOMEČKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. ISBN 978-80-7432-851-0.**
- [https://www.paseka.cz/robberecht-thierry-mabire-gregoire-o-
vlkovi-ktery-vypadl-z-knizky/produkt-4578/](https://www.paseka.cz/robberecht-thierry-mabire-gregoire-o-vlkovi-ktery-vypadl-z-knizky/produkt-4578/)
- Recenze: [http://www.iliteratura.cz/Clanek/39073/robberecht-
thierry-o-vlkovi-ktery-vypadl-z-knizky](http://www.iliteratura.cz/Clanek/39073/robberecht-thierry-o-vlkovi-ktery-vypadl-z-knizky) - zákonitosti pohádek, humor, dodržení formální a sémantické výstavby textu, jazykové prostředky: dějový text, krátké věty a odstavce, dialogy, citoslovce, vykřičníky, řečnické otázky; ilustrace jako nositelka příběhu – dítě si učí všímat, kde se vlk octne apod.

Reflexe práce s knihou

Konstruktivismus – RWCT: E – U - R

- 1. Seznámení s tématem a jeho místem v poznatkové základně
- 2. Aktivizace dosavadních znalostí (prekoncepty)
- 3. Pochopení cílů – rozhodnutí učit se (seberegulace)
- 4. Budování individuálních mentálních struktur porozumění
- 5. Upevňování naučeného v dlouhodobé paměti
- 6. Reflexe naučeného – sumarizace obsahu podle stanovených cílů v první fázi
- 7. Reflexe procesů učení – budování metakognitivních dovedností pro další učení

Reflexe práce s knihou

- Evokace – klíčové obrázky
- Uvědomění – čtení s otázkami, čtenářské strategie předvídání a usuzování
- Reflexe – reflexe klíčových obrázků a příběhu
- Další rozmanité činnosti během dne/týdne, abychom podpořili prožitek dětí z knihy (uplatňování tzv. integrativního modelu čtenářské pregramotnosti)

Reflexe práce s klíčovými obrázky

Klíčové obrázky

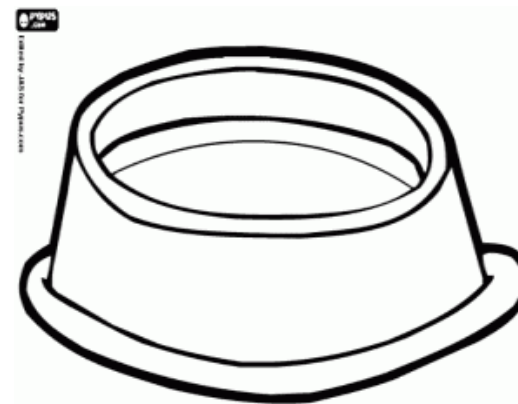
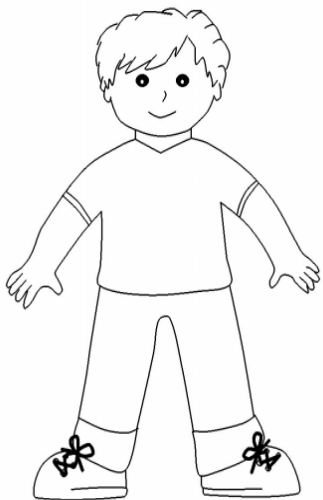
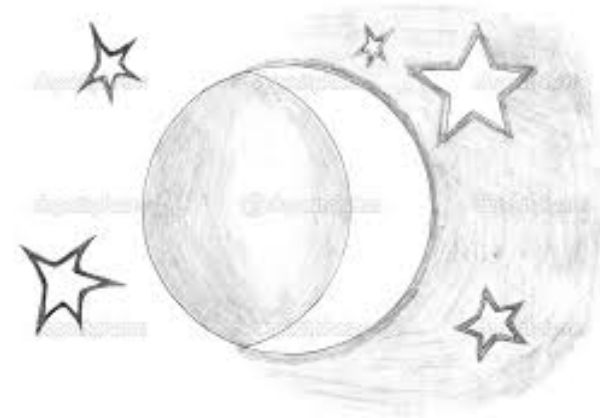
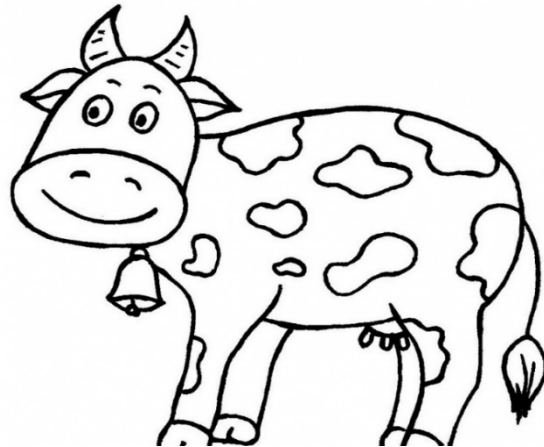
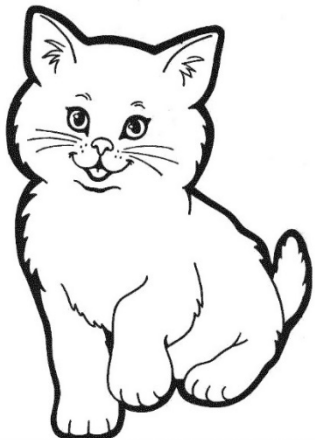
- Vybereme 4 až 6 slov, která jsou klíčová pro příběh a smysl textu (s dětmi školního věku pracujeme s tzv. klíčovými slovy, proto u dětí předškolního věku volíme **černobílé obrázky**, pokud možno neutrální – základní, bezpříznaková, proto ne obrázky z knihy).
- Před děti rozprostřeme klíčové obrázky a ptáme se jich, o čem bude vyprávět dnešní příběh, kdo bude hlavní postavou, co se v knize stane, jak spolu obrázky mohou souviset.
- Děti se ptáme i na zdůvodnění – proč si to myslí.
- Můžeme je nechat vyprávět příběh s využitím klíčových obrázků.
- Zdůrazníme jim, že na konci četby se ke klíčovým obrázkům vrátíme, proto ať pozorně sledují, zda se jejich domněnky potvrdí.

Práce s klíčovými obrázky

Podívejte se na obrázky. O čem by mohl vyprávět příběh? Zkuste to vymyslet – seřadte si ilustrace tak, jak si myslíte, že by mohly jít v příběhu za sebou ...

Práce ve skupině – 6 min, vyberte si svého mluvčího

<https://drive.google.com/file/d/1v5kNTWmNmIASQFfT2M9ewxTPbhHG8wey/view?usp=sharing>

Inspirace: ZŠ Horka nad Moravou

Klíčové obrázky - pokračování

- V praxi se osvědčila práce s knihou *Oskar a měsíční kočky* – využíváme obrázek chlapce, kočky, domu, smetany/mléka, krávy, měsíce. Dospělý nejčastěji vytváří jednoduchý příběh ve stylu – *Byl jeden domeček, ve kterém žil chlapec, který měl doma kočičku, které každý večer před spaním, při svitu měsíce, dával do misticčky mléko.* Děti jsou schopny popustit uzdu fantazii a vymyslet velmi originální příběhy. Po této prvotní aktivitě s klíčovými obrázky dětem ukážeme přebal knihy a přečteme jim název – ***Oskar a měsíční kočky.*** Ptáme se jich, jak se změnil jejich pohled na knihu, kterou si budeme číst, a zda jim dávají nyní klíčové obrázky větší/jiný smysl.
- Vedle klíčových obrázků, které odpovídají klíčovým slovům, můžeme využít přímo ilustrace z knih. Maximálně šest obrázků předložíme před děti a necháme je odhadovat, o kom a o čem bude příběh vyprávět a proč si to myslí.

„NEDĚLEJ TO!“ zahřměl hluboký hlas.
Oskar zvedl polekaně hlavu a díval se
do tváře velikánské strakaté krávy.

„Vy jedny ošklivé měsíční kočajzny!
Ať už vás tu nevidím! Kšš!“ Kráva se k Oskarovi
nahnula čumákem a jemně ho očichala. „Však
jsem si říkala, že tu cítím pozemskou kočku.“

„Proč jsi mi zahnila kamarádky?“ zeptal se
Oskar a na hřbetě se mu bojovně naježila tygří srst.

„Ty si vážně myslíš, že to jsou tvoje
kamarádky?“ zabučela kráva. „Podívej,
tyhle měsíční kočky sem přihopsaly tak
dávno, že už úplně zapoměly na svoje
lidi. A já nejsem žádná pozemská kráva.
Když se napiješ téhle smetany, kožíšek
ti vybledne a zestříbrní a z očí ti začne
svítit perlové měsíční světlo. A tvůj kluk
už tě nikdy nepozná.“

Třídění knih

Další náměty práce s knihou

- Diskuze o uspořádání knihovničky v pokojíčku malé Zoe.
- Dále o možném uspořádání knihovniček – jaká kritéria lze použít.
- *Podle jakých kritérií třídíte knihy v knihovničce?*
- Polls 3

Aktivita v MŠ – Třídění knih

- Nechte skupince dětí komínek knih.
- Nabídněte jim, aby je rozprostřely na koberec a vymyslely samy možnosti jejich třídění.

Aktivita v MŠ – Třídění knih

- Děti nejčastěji třídí podle barev; podle témat – zvířata, dopravní prostředky; předškoláci třídí podle počátečních písmen.
- Z naší zkušenosti jsou předškolní děti schopny třídít i žánrově – pohádky, próza se zvířecím hrdinou (*ty se zvířátky*), próza s dětským hrdinou (*ty s dětmi*) a říkadla, poezie (*básničky, vypadají jinak, mají více obrázků a rýmují se*).
- Děti nemusejí třídít jen knihy, ale také emoce postav z knih apod.

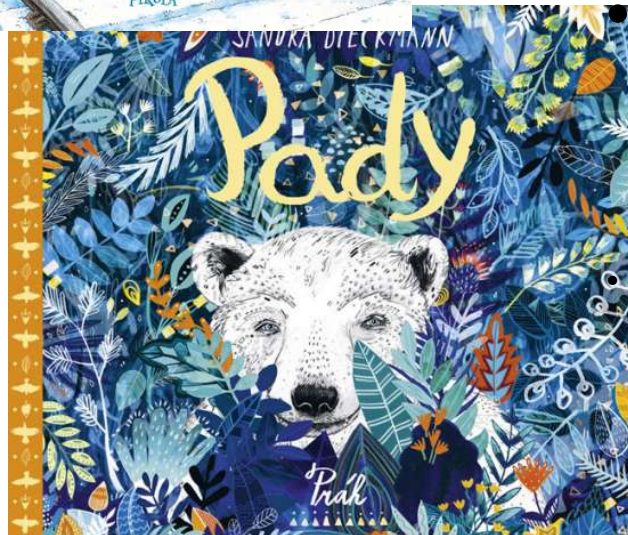
Aktivita v MŠ / doma – Třídění knih (1. z miniúkolů)

- Vyberte si z knihovničky (doma / v MŠ) kolem 12 knih a navrhnete možnost jejich třídění

Další aktivita v MŠ – DOMINO (2. z miniúkolů)

- Na koberec rozložíme knihy titulní stranou nahoru. Vyzveme děti, aby si každé jednu knihu, která ho zaujala (a nezná ji), vybralo.
- Potom se s dětmi posadíme do kruhu, položíme na zem jednu knihu a k ní jako příklad další
- Každé dítě přikládá knihu k předchozí (princip hry domino vždy však musí zdůvodnit, co má kniha společného s tou předchozí).

Děti mohou volit příbuznost na základě barvy, tématu, kresby na obálce, velikosti knihy, tloušťky, piktogramu nakladatelství, ilustrátora, spisovatele, druhu ilustrace, počátečního písmene apod.

Inspirace dle BRASSEUR, Philippe. 1.001 activités autour du livre: raconter, explorer, jouer, créer. Nouvelle édition revue et augmentée. Bruxelles: Casterman, 2013. ISBN 9782203066311, vybráno a přeloženo Školními čtenářskými kluby:

<https://new.ctenarskekluby.cz/storage/app/media//Metody/Brasseur.1001%20activites%20autour%20du%20livre.inspiration%20pro%20ctenarske%20lekce.k%20tisku.pdf>, citováno 14. 3. 2020.

Ukázka DOMINA Jarka Šupová

Označování typů knih v knihovničce MŠ (3. z miniúkolů)

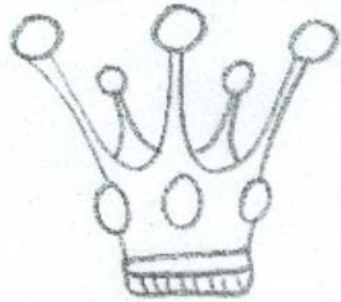
POEZIE

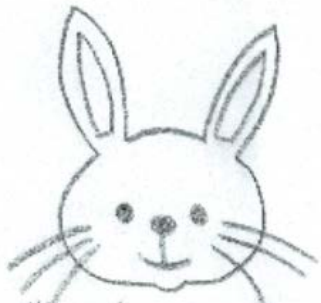
DĚTSKÝ HRDINA

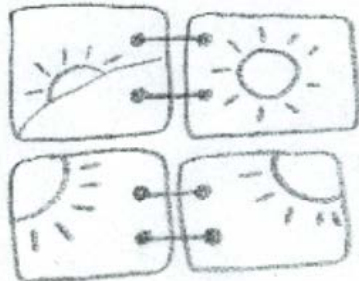
ENCYKLOPEDIIE

POHÁDKY

ZVÍŘECÍ HRDINA

LEPORELA

- Pro lepší orientaci dětí doporučujeme uspořádat knihy tematicky, žánrově či společně s dětmi najít vodítko, které vám bude vyhovovat. Vhodné je použít velká tiskací písmena, která doplňují pro děti srozumitelné (jimi spoluvytvářené či navrhované) piktogramy, tedy jednoduché, pro děti srozumitelné obrázky, které slouží k rozvoji komunikace.

Kristýna Wesková

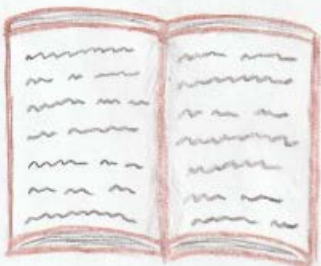
Dobrodružství

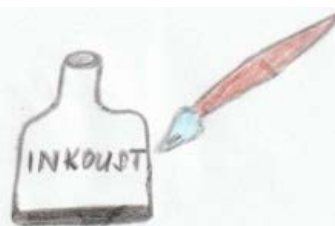
Detektivní

Pohádky

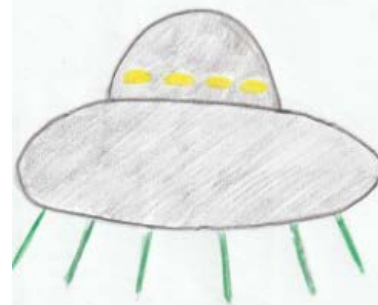
Encyklopedie

Poesie, básničky

Leptavka

SCI-FI

Komiksy

Další vhodné knihy o
knihovnách, čtenářích
a čtenářství

Pavel Čech – Velká knižní záhada, nakladatelství Petrkov

- O záhadě, kam se přemísťují postavy z ilustrací

Video:

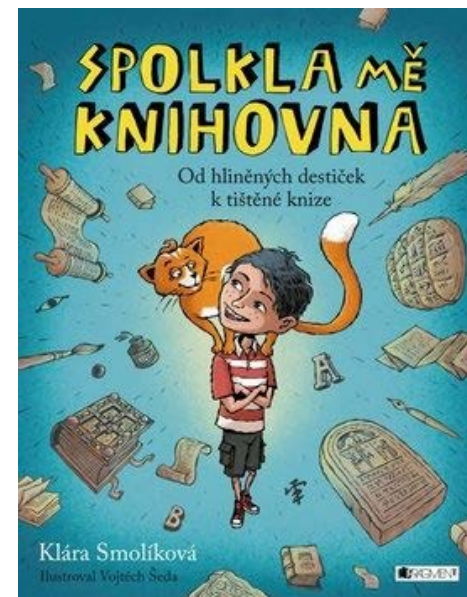
<http://www.petrkov.cz/velka-knizni-zahada>

Pavel Čech – Velká knižní záhada

- Jednoduchý příběh (rozvinutý žert) tvoří dva hrdinové z fiktivních knih (Alfréd a Kvído).
- Kocour Alfréd začne honit myšáka Kvída napříč slavnými tituly – Erbenovou *Zlatovláskou*, knihou *Dětem* Josefa Lady, *Broučky* Jana Karafiáta, Foglarovými *Rychlými šípy*, Verneovy *20 tisíc mil pod mořem*, Carrollovou *Alenku v říši divů* a dalšími.
- Čech se hlásí ke vzorům a kolegům, kteří patří k těm nejvýznamnějším a nejlepším v české ilustraci knih pro děti.

Další vhodné knihy: Vznik knihy

- Spolkla mě knihovna (Klára Smolíková – příběh, historie, záhada)
- Knihožrouti (Kam zmizela školní knihovna? + Tajný čtenářský spolek)
- Knížka o knížce (Jak se rodí knížka)

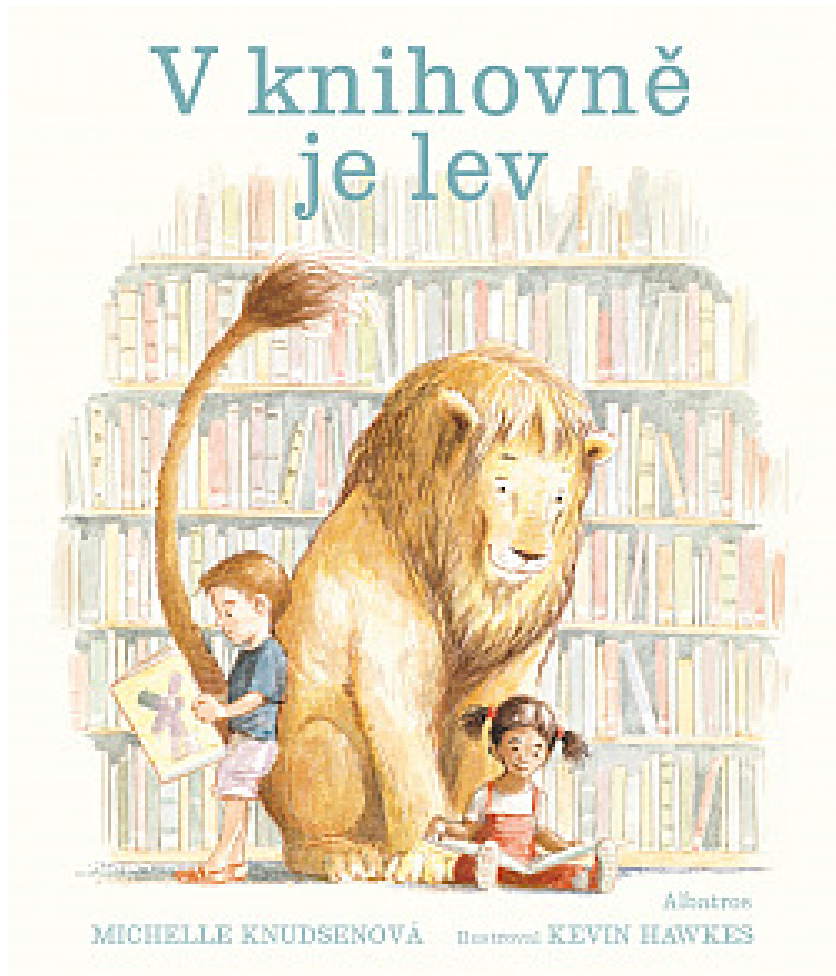

Knihy, jejichž příběh se odehrává v knihovně (veřejné či domácí) či jež čtenářství podporují

- *Velká knižní záhada*
- *Tappi a podivuhodné místo*
- *Kamil neumí létat*
- *O vlkovi, který vypadl z knížky*
- *Franklinova létající knihovna*
- *Franklin a Luna letí na měsíc*
- *V knihovně je lev*
- *(Peppa v knihovně)*

V knihovně je lev

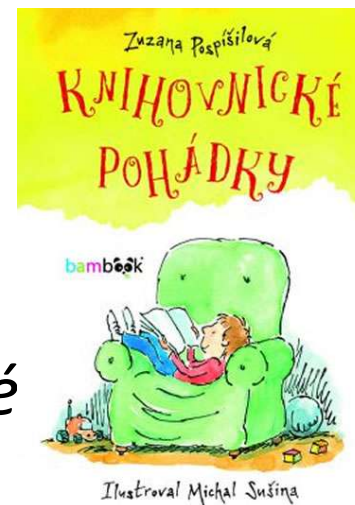
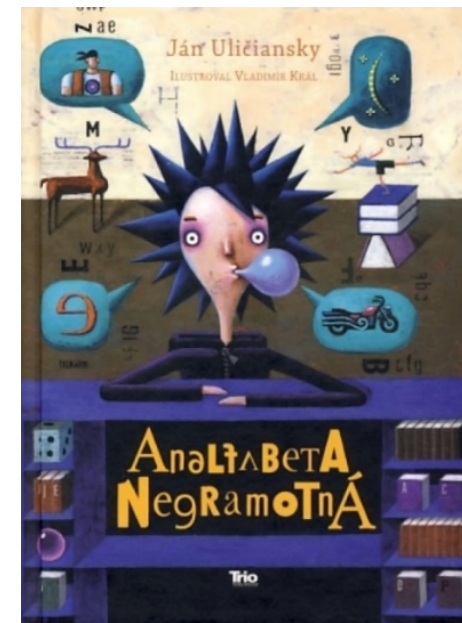
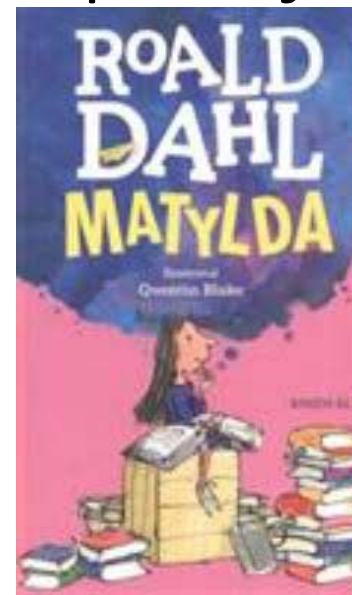

Rytíř, který nechtěl bojovat

Knihy, jejichž příběh se odehrává v knihovně
(veřejné či domácí) či jež čtenářství podporují
– mladší / starší školní věk

- *Analfabeta Negramotná*
- *Dívka, která chtěla zachránit knížky*
- *Matylda (R. Dahl)*
- *Dobrodružství v knihovně*
- *Dobrodružství v kouzelné knihovně*
- *Knihovnické pohádky*
- *Strašidelná knihovna*
- *Podivuhodná knihovna (pro 2. st, SŠ, Dospělé)*

Znáte další knihy pro děti, které by tematizovaly čtení / čtenářství? (4. miniúkol)

- Pište s názvem knihy a krátkou anotací, příp. tipem, jak je využít v MŠ/ZŠ – do sdíleného dokumentu

Návrh systémové podpory čtenářství v mateřské škole 1. část

Návrh systémové podpory čtenářství v mateřské škole – 1. část

- **Prostory a vybavení (venkovní, vnitřní, ...)** pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti
 - *Diskutujte ve skupinách, čím a jak by měla být vybavena MŠ/ZŠ, třída a čtenářský koutek, aby bylo u dětí maximálně podporováno čtenářství a čtenářská (pre)gramotnost*
 - Promyslete, jak by měl vypadat čtenářský koutek – co by měl obsahovat (vybavení, typy knih, další artefakty, činnosti)
 - *Diskuze ve skupinách 10 min – vyberte si svého mluvčího, který bude Váš návrh prezentovat*
 - *Za skupinu pište do tohoto odkazu (Padlet):*
- <https://padlet.com/vlaufkova/5sumqfkso6qupbkb>
- **+ a po dokončení Zveřejnit**

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (I)

- a) venkovní prostory jsou vybaveny miniknihovnou/knihobudkou

Knihobudka

- Projekt vznikl v roce 2013
- Knihobudky jsou umístěny na viditelném a volně přístupném místě, aby si každý, kdo jde okolo, mohl knihu půjčit anebo ji v Knihobudce zanechat
- Podporuje se tak neustálý koloběh knih

- Nápad veřejných miniknihoven (knihobudek) se zrodil v Británii, kde realizátoři projektu využili již nepotřebné červené telefonní budky.
- Jsou otevřené 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, k zapůjčení knížky nepotřebujete ani peníze, ani průkazku.
- Pravidlo: PŮJČ SI – SDÍLEJ / PŘEČTI – VRAŤ.

Soví budky (Poděbrady)

Miniknihovna, ze které si kdokoliv a kdykoliv může zdarma půjčit knížku nebo ji do ní naopak přinést.

**Praha 6 (Dejvice) , Praha 10 (Heroldovy sady), Jihočeské Kaplice, Ostrov, nádraží, nemocnice, ..
Více o projektu: <http://mini.knihovna.cz/projekt>**

Tabule na zahradě

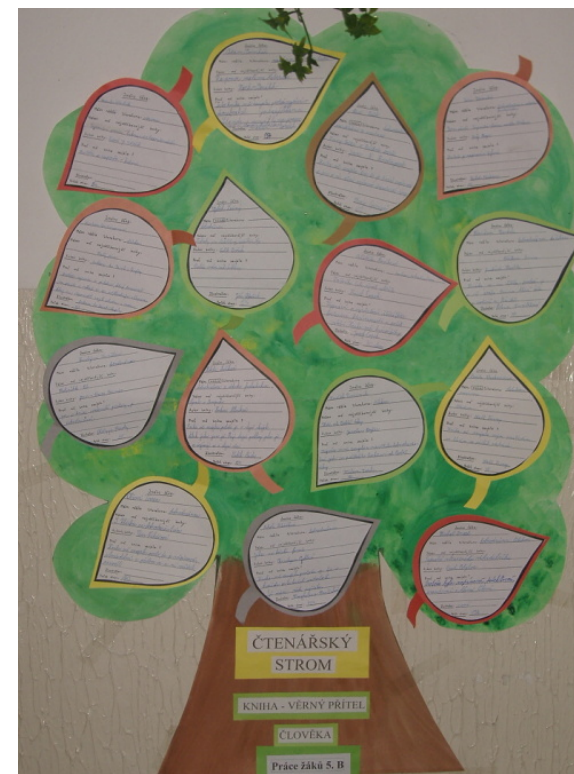

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (II)

- b) třídy, chodby, prostory v šatně umožňují instalaci knihovniček, výstavy práce dětí vztážené k práci s knihou, nástěnek s aktuálními informacemi z literární oblasti apod. (např. čtenářský strom – co právě čteme: děti s rodiči udělují palce/smajlíky/obrázky knihám, které četli a líbí se jim; k dispozici jsou knihy k možnému prolistování atd.)

MŠ Řevnice

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (III)

- c) dětská knihovna či čtenářský koutek, který je koncipován jako prostor pro kvalitní trávení volného času s knihou, jako místo podporující zájem o knihy;

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (IV)

- d) knihovna pro učitele, případně lze promyslet i systém půjčování vybraných knih pro rodiče nebo děti;

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (V)

- e) promyšlená vizuální podpora, např. pomocné karty s režimem dne, obrázky i s nápisy, které označují prostory v mateřské škole – např. čtenářský koutek, kuchyně, koupelna, toaleta..., vizuální podpora – např. piktogramy vyjadřující domluvená pravidla chování v mateřské škole (nejlépe zpracované dětmi), stejně jako například nápisy, které jsou součástí čtenářského koutku – to může být tematické či žánrové dělení knih;
Dětské oddělení – Městská knihovna v Milevsku:
<https://www.knihmil.cz/oddeleni/detske-oddeleni/>

Prostory a vybavení pro tvorbu čtenářského prostředí a rozvoj čtenářské pregramotnosti (VI)

f) pomůcky k podpoře zájmu o psaní – tužky, pera, fixy, papíry –, ale také ukázky různého druhu a stylu písma – azbuka, latinka, arabské písmo, hieroglyfy, čínské písmo – nebo klávesnice k počítači, plakát s obrázkovou abecedou, který děti mohou využívat při vyhledávání jednotlivých písmen (např. při zapisování svého jména, krátkých zápisů).

Zdroj obrázku: <https://www.ateliervlese.cz/plakaty-a-obrazky/abeceda-plakat-a3/>

Čtenářský koutek v MŠ

Prostor a vybavení čtenářského koutku

- Útulný, ale zároveň poskytovat **dostatek světla**
- Ideálně je **ohraňčen ze tří stran** – poličkami, knihami, skříňkami, stolečky apod. –, aby byla zajištěna intimita, výjimečnost prostoru a klid (případně soukromý prostor – za plentou, ve stanu, ...)
- Pohodlí jim zajistí koberec, pro ně určená křesílka, sedačka, stoleček s židličkami nebo polštáře s pratelným potahem se zipem či sedací vaky
- Křeslo pro dospělého/hosta, kde si může číst učitelka či pozvaný host, a představovat tak pro děti čtecí vzor – **podpora mužů - čtenářů**

Intimní prostor pro děti

Pestrost knih

- Knihy širokého druhového, tematického, ilustrátorského či typografického rozpětí a také různé úrovně, aby si každé dítě mohlo vybrat knihu dle svého aktuálního zájmu nebo potřeb, přání, starostí a problémů, které prožívá, nebo mohla být každému dítěti doporučena kniha, jež odpovídá jeho individuálním potřebám na úrovni jeho osobního maxima.
- Jamison-Rog (2001) doporučuje zajistit 8 až 10 knih na jedno dítě, nejméně však knih 5.
- Zatímco oblíbené knihy zůstávají k dispozici dětem celý rok, určitou část je vhodné obměňovat, tematicky upravovat a doplňovat předměty, které s tématem souvisejí – děti se budou moci naplno ponořit do daného tématu a prožít ho všemi smysly.

Knihovnička ve čtenářském koutku

- Knihy by měly být v přiměřené výšce (výšce očí dětí)
- Měly by být otočené titulní stranou dopředu a nabídka by měla obsahovat přiměřené množství knih (což je důležité zejména pro nejmladší děti; pokud je knihovna zahlcena, děti se v ní přestávají orientovat)
- Knihy obměňovat podle tématu či zájmu dětí.
- V policích maximálně 8–10 knih otočených titulní stranou dopředu, a ty obměňovat. Další knihy potom mohou být umístěny ve vyšších policích, srovnané hřbetem ven.

Umístění knih v knihovničce / čtenářském koutku MŠ

Fotografie: Zuzana Vohralíková

- V přiměřené výšce (výšce očí dětí)
- Otočené titulní stranou dopředu
- Nabídka by měla obsahovat přiměřené množství
- V předškolním věku je doporučeno mít v policích maximálně 8–10 knih otočených titulní stranou dopředu, a ty obměňovat.
- Další knihy potom mohou být umístěny ve vyšších policích, srovnané hřbetem ven

Další artefakty ve čtenářském koutku (I)

- maňásci, plyšové hračky, prstové loutky z papíru, které si děti samy vyrobí, případně lze tematické sady i zakoupit (Avenue Mandarine, tematické sešity Víly, Draci a rytíři, Zvířecí hrdinové...), prstoví maňásci, vyrobené loutky z ponožek, dřevěná divadla včetně kulis,
- čtenářské kostky,
- story cubes,
- obrázky dějové posloupnosti různých pohádek a příběhů,
- vyprávěcí karty (Příběhy z karet EeBoo; Prosvit' a vyprávěj; Příběhostroj, pohádkové karty vytvořené Městskou knihovnou v Praze),
- příběhové sáčky (Doláková, 2015),
- emoční karty (nakladatelství Pasparta, b-creative – *Moře emocí* či karty *Mé emoce* z Kidedu),

Pohádkový kufřík

- Prodává INFRA (<http://www.infracz.cz/pohadkovy-kufrik/>)
- Video: https://www.youtube.com/watch?v=D_8PhBoGvtM&t=6s
- Místo klasických loutek se používají velké obrázkové knížky a plošné loutky. Pohádka je rozkreslena na volných listech formátu A3, které se do divadélka vkládají.
- Součástí je i metodický návod
- Pohádkový kufřík: 1700 Kč
- Jednotlivé knihy: 400 Kč

Další artefakty ve čtenářském koutku (II)

- puzzle nebo dřevěné obrázkové kostky, z nichž lze sestavit pohádkový příběh: např. dřevěné pohádkové kostky TOPA kubus: 12 kostek (Večerníček, Popelka, Pejsek a kočička, roční období, Krteček, hospodářská a divoká zvířata, Medvídek Pú); 16 kostek (Rumcajs); 20 kostek (Sněhurka a sedm trpaslíků, Dlouhý, Široký a Bystrozraký, Červená Karkulka, Šípková Růženka, Perníková chaloupka, Ferda Mravenec, Medvídek Pú)
- společenské hry (pohádková pexesa, pexetria, např. Z pohádky do pohádky, kvarteta, černý petr, domino, Abeceda v kostce, Pohádky v kostce, Cestujeme do pohádek nebo Pohádkohraní,
- knihy ve spojitosti s dalšími doprovodnými materiály
 - *Gruffalo, Gruffalinka* (J. Donaldson) - prstové loutky, pexesa, přiřazování stínů, bludiště, omalovánky a další materiály
 - *Tappi* (M. Mortka, Host) - bludiště, omalovánky či recepty
 - *Tuze hladová housenka* (E. Carle) - vícevrstevnaté puzzle;
 - *Spravedlivé dělení* je doprovázena papírovými loutkami, texty písní, CD i aplikací do mobilního telefonu)

Pohádkohraní

- Soubor pohádkových her, hádanek a úkolů
- Obsahuje pohybové hry, hry na paměť a postřeh, hádanky nebo kvízové otázky, které prověří znalosti a důvtip.
- Hra obsahuje: 200 karet s obrázky, 100 karet s návody na hry, 50 karet s hádankami, 50 karet s otázkami a odpověďmi, přesýpací hodiny, točítko, kostku, 6 čelenek a pravidla.

Další artefakty ve čtenářském koutku (III)

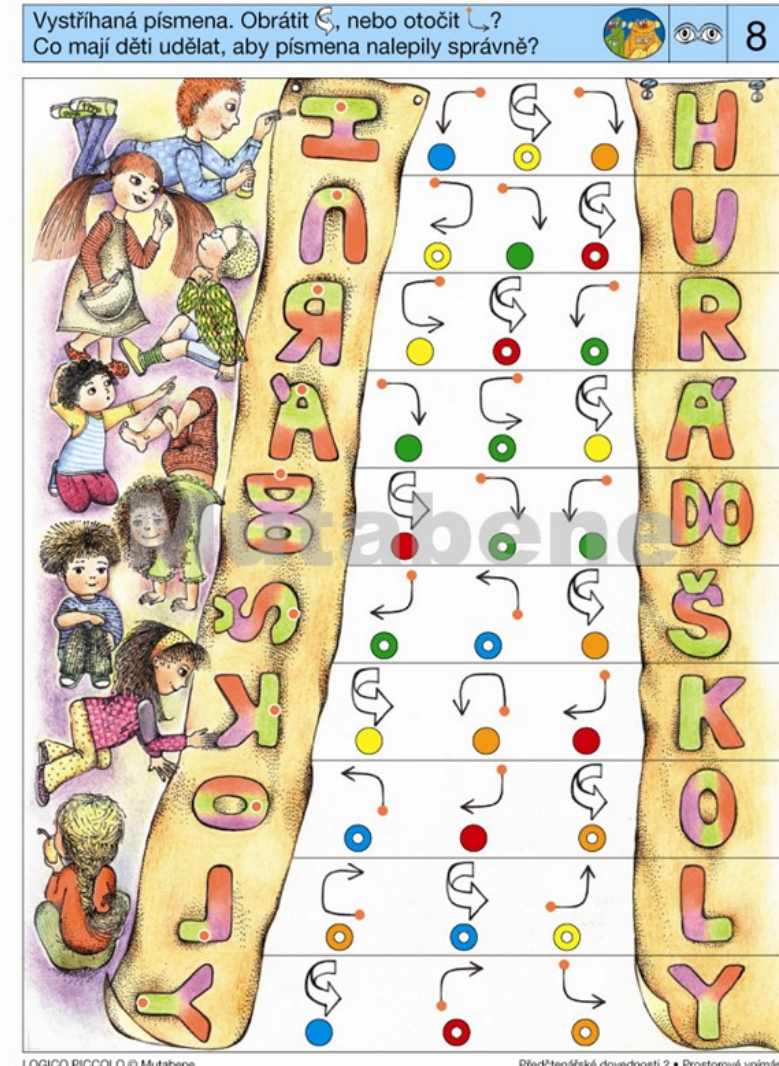
- Rozvoj jemné motoriky, koordinace ruky a oka:
 - *pískovnička* (pro rozvoj dětské tvořivosti a prstového svalstva; písek je na dotek měkký, příjemný a poskytuje pocit relaxace; místo písku lze použít mouku či krupici),
 - *modelína*, z níž děti mohou modelovat jednotlivá písmena a skládat slova,
 - Stoleček s výtvarnými potřebami a grafomotorickými listy.

Logico Primo, Logico Piccolo

Předčtenářské dovednosti 1, 2
Pohádky 1 - Sněhurka a sedm trpaslíků +
Popelka
Pohádky 2 - Červená karkulka + Vlk
a sedm kůzlátek

Vystříhaná písmena. Obrátit ↺, nebo otočit ↻?
Co mají děti udělat, aby písmena nalepily správně?

An activity sheet for Logico Piccolo. It features a central illustration of children playing with a large banner that reads "HURÁ DO ŠKOLY" (Hurrah to school). To the right of the banner is a grid of 10 rows and 3 columns. Each row contains a letter from the banner (H, U, R, A, D, O, Š, K, O, L, Y) and a set of colored dots (blue, yellow, red, green, orange) with arrows indicating the correct orientation for the letter. The letters are arranged in a way that they need to be rotated or flipped to match the orientation of the letters on the banner. The grid is divided into two sections: the first section contains the letters H, U, R, A, D, O and the second section contains the letters Š, K, O, L, Y. The letters are arranged in a way that they need to be rotated or flipped to match the orientation of the letters on the banner. The grid is divided into two sections: the first section contains the letters H, U, R, A, D, O and the second section contains the letters Š, K, O, L, Y. The letters are arranged in a way that they need to be rotated or flipped to match the orientation of the letters on the banner.

LOGICO PICCOLO © Mutabene
Předčtenářské dovednosti 2 • Prostorové vnímání

Logico Piccolo – charakteristika úkolů (Pohádky)

16 různých karet, které se vkládají do rámečku

- * Text pohádky Sněhurka a sedm trpaslíků
- * Doplnování barev do obrázku podle vzoru
- * Přiřazování: obličej a jeho obraz v zrcadle
- * Schematický popis cesty
- * Porovnávání obrázků
- * Přiřazování obrázků na základě stejných detailů
- * Pohyb ve čtvercové síti
- * Chronologické řazení obrázků

Bliží se půlnoc...
Seřaď obrázky ve správném pořadí.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

LOGICO PICCOLO © Mladec
Pohádky • Sněhurka a Popelka

Přední strana karty s úkoly

Materiály „Rubico“

- Báje a pověsti k povídání (Jechová Šárka), ukázka:
http://www.rubico.cz/incpdfs/rub_00N_00BK_00_001.pdf
- Pohádky a bajky k povídání (Jechová Šárka). Ukázka:
http://www.rubico.cz/incpdfs/rub_00U_009W_00_001.pdf
- Pohádky k povídání (Jechová Šárka). Ukázka:
http://www.rubico.cz/incpdfs/rub_00Y_007C_00_001.pdf
- Další materiály zde:
http://www.rubico.cz/Dite_a_rodina/knihy_00Y.php

Záložky do knihy

- Podpořit zájem dětí o knihu a samostatné prohlížení lze využitím vlastnoručně vyrobených záložek do knihy.
- Dítě je využívá nejen k zachycení stránky, kde skončilo ve čtení, ale rovněž k „označení“ toho, že knihu má rozečtenou a má v plánu se k ní v brzké době vrátit a pokračovat v jejím prohlížení. U dětí to pozitivně ovlivňuje jejich postoj ke knihám a zvyk si pravidelně číst.
- Můžeme experimentovat a vytvářet obyčejné papírové, magnetické, rohové, fazolkové, upletené z copů apod.), obaly knih
- Inspirace dostupná např. zde: <https://www.wikihow.cz/Jak-si-vyrobiz%C3%A1lo%C5%BEku-do-knihy>, citováno 10. 7. 2020

Artefakty dětí

- Obaly knih
- Piktogramy označující knihy (vzniklé ve spolupráci s dětmi)
- Pravidla chování ve čtenářském koutku

„Práva čtenáře“

- Do prostoru čtenářského koutku můžeme umístit vedle vytvořených pravidel chování i práva čtenáře. Inspirovat se můžeme nezadatelnými právy čtenáře prezentovanými Danielem Pennacem v knize *Jako román*, uvádí je rovněž Černá (2014):
- Právo nečíst.
- Právo přeskakovat stránky.
- Právo knihu nedočíst.
- Právo číst tutéž knihu znovu.
- Právo číst cokoli.
- Právo na bovarysmus.
- Právo číst kdekoli.
- Právo jen tak listovat.
- Právo číst nahlas.
- Právo mlčet.
- S dětmi můžeme diskutovat o relevantních právech pro ně (bovarysmus můžeme vynechat či opsat) či s nimi sestavíme vlastní práva čtenáře a doplníme je společnými ilustracemi nebo piktogramy.

5. Z miniúkolů: Artefakty ve čtenářském koutku

- Napište tip do sdílného prostředí na kvalitní artefakt vhodný do čtenářského koutku (s krátkou anotací, doporučením, komentářem, odkazem, ...)

7. z miniúkolů

- Vyberte si jednu postavu z knih, s nimiž jsme dnes pracovali, a najděte pro ni vhodný dům – Svou fotku se jménem postavy nahrajte do sdíleného dokumentu

- **Najdi dům/zahradu pro knižní postavu**

- Touto aktivitou propojujeme fantazii a okolní reálný svět.

Y a-t-il un grand arbre au calme pour accueillir toute la famille Chouette?
Et monsieur Canard, qui lui trouvera une maison?

Commentaire

- Avant de partir, laissez les enfants s'imprégner de leurs albums afin qu'ils aient quelque chose à chercher.
- L'adulte tient l'appareil photo et les enfants lui indiquent quel cadrer, etc.
- Plusieurs promenades sont nécessaires pour trouver du matériel intéressant.
- Et si vous montiez une exposition...

- Kdyby Pipi Punčochatá bydlela v naší čtvrti/vesnici, jaký dům by se pro ni nejlépe hodil? V jakém domě by asi bydlel Harry Potter? Vydáme se na procházku a najdeme je.

Před procházkou prolistujte s dětmi jejich oblíbené knihy, aby si mohly vybrat postavy. Vezměte s sebou fotoaparát, abyste pak mohli se snímky pracovat; děti mohou radit, jak fotit, nebo fotit samy.

Ukázka řešení: Jarka Šupová

Ted', když Locika přišla o své ubytování u čarodějnice, by se mohla přestěhovat k nám na vesnici.

Témata příštího setkání

- Ukázka další lekce
- Sdílení vybraných miniúkolů
- Kvalitní dětské knihy (nakladatelství, ocenění, ...)
- Tematicky řazené knihy
- Co dále byste ocenili?